

Om avsender:

Miljøpartiet de Grønne - Alvdal (MDG-Alvdal), ved Anne Th. Vanem

MDG ble valgt inn i kommunestyret i Alvdal med en representant, ved kommunevalget 2019

Alvdal kommune er ikke direkte berørt av rammeplanen arealmessig, men MDG-Alvdal vil på denne måten vise sin støtte til Alvdals 5 nabokommuner som er berørt av rammeplanen.

Til Olje og Energi-Departementet (OED). - postmottak@oed.dep.no

Høringsuttalelse til Nasjonal ramme for vindkraft

29 argumenter mot vindindustri i urørt natur

Fig 1: Utsikt fra Håmmålfjell i Tolga/Os, som er innen UNESCO's verdensarvsted, «Røros Bergstad og Circumferensen», mot sør: Fra bakerst ser vi Rendalssølen, og Elgpiggen til høyre litt foran. Fra mellom Elgpiggen og Svartdalshøa (mørkeste skyggefelt på bildet) strekker Storbekkefatet og Tolga Østfjell seg til høyre mot vest.

Til Olje og Energi-Departementet (OED). – postmottak@oed.dep.no

Høringsuttalelse om nasjonal ramme for vindkraft

(høringsfrist 1.10.2019)

29 argumenter mot vindindustri i urørt natur

A) Vindindustri i urørt natur i innlandet har negative konsekvenser for natur, kultur, identitet, næringsutvikling

- 1) NVE's tolking av oppdragsbrevet undervurderer nettkapasitet, miljø- og samfunnshensyn
- 2) NVE har mottatt et kunnskapsgrunnlag – men valgt å se bort fra det
- 3) OED's avslag til vindindustri på Kvitvola i 2015 bør bety at området «nordre Hedmark» avvises
- 4) «Spredt bosetting, tynt befolket og lavt konfliktnivå» undervurderer identitet og stolthet
- 5) Arealendring av store sammenhengende områder urørt natur reduserer biologisk mangfold
- 6) Naturen har en egen verdi – føre var-prinsippet
- 7) Identitet og næringsgrunnlag er tett sammenvevd med bolyst
- 8) Sorg over tap av urørt natur, biologisk mangfold og krenkelse av sin identitet
- 9) Kjemisk forurensing av spillolje nedsnakker omdømmet til Rørosmat og Debio-produsenter
- 10) Utilbørlig visuell forurensing og skjemming av randsoner, influensområder eller buffersoner til verna natur- og kulturlandskap
- 11) Visuell buffersone varierer og kan med blotte øyet være opptil 10 mil
- 12) Lyd-forurensing: Fred, ro, stillhet, enkelt friluftsliv, naturnær småskala hyttebygging uten motordur og infralyd
- 13) Fysisk: Fri ferdsel og folkehelse uten iskasting og lynnedslag ved vindindustri
- 14) Bevar Villrein og Rendalsren som må ses i sammenheng i hele området
- 15) Prioritert utmarksbeite for husdyr – rovdyr – og vindindustri øker konfliktnivået
- 16) Senskader: Dobbel industriutbygging: først vindindustri – og deretter monsternett til overføringsnett
- 17) Senskader: Gjenvinning etter 10-15 år – når driftsselskapene går konkurs
- 18) NVE's kart viser gjennomsnittlig vindstyrke – i stedet for egnethet for vindindustri

B) Energibehov, årsaker og løsninger

- 19) Norge trenger en bærekraftig energipolitikk
- 20) Oppgradering av eksisterende vannkraft vil gi mye energi
- 21) Norge har nok energi – behovet er i utlandet
- 22) Norsk vindindustri som «Europas grønne batteri» er en markedsføringsbløff
- 23) Det er forskjellsbeholdende subsidier som gjør vindindustri i urørt natur lønnsomt akkurat nå
- 24) Bedriftsøkonomisk lønnsomt – samfunnsøkonomisk ulønnsomt
- 25) Stortinget må ta ansvar for å lage en ny helhetlig nasjonal bærekraftig klima-, miljø-, energipolitikk, inkl. energiloven og energibeskattning
- 26) Fra eksportkabler kan norske forbrukere risikere å importere Europas høyeste strømpris og nettleie
- 27) Ødelegge urørt natur for å redde klima er en ubalansert tolking av FN's 17 bærekraftsmål

C) Hva bør gjøres?

- 28) Tverrpolitisk enighet i alle 5 kommunene rundt området «Nordre Hedmark»
- 29) Lokalsamfunn bør ha vetorett i vindkraftsaker er en rimelig tolking av Europeisk Landskapskonvensjon

D) Oppsummering:

- * Ta hele Nordre Hedmark området ut av nasjonal ramme!
- * Vekk med vindindustri fra våre fjell, uavhengig av om det blir nasjonal ramme eller ikke!
- * Nasjonal ramme for vindkraft må legges fram for Stortinget:
- * Stortinget må lage en ny helhetlig nasjonal bærekraftig energipolitikk, inkl. energiloven og energibeskatning.

A) VINDINDUSTRI I URØRT NATUR I INNLANDET HAR NEGATIVE KONSEKVENSER FOR NATUR; KULTUR; IDENTITET OG NÆRINGSUTVIKLING

1) Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)'s tolking av oppdragsbrevet fra Olje og Energi Departementet (OED), undervurderer nettkapasitet, miljø- og samfunnshensyn

OED skrev i oppdragsbrevet til NVE: "Nasjonal ramme skal definere større områder der det kan ligge til rette for utbygging av vindkraft på land. Områdene skal velges ut med utgangspunkt i vindressurser og eksisterende og planlagt nettkapasitet. Det er et poeng å lokalisere vindkraft slik at det ikke er nødvendig å bygge mye nytt kraftnett. Dette skal så avstemmes mot andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon.»

NVE definerer området i strid med oppdragsbrevet:

"Dette området har veldig gode produksjonsforhold for vindkraft. På kort sikt er det lite kapasitet i transmisjonsnettet til å tilknytte ny kraftproduksjon, men på lengre sikt kan kapasiteten bli bedre. Mye ny vindkraft vil imidlertid kreve betydelige nettinvesteringer lokalt."

Konklusjonen blir derfor at Hvis NVE hadde fulgt oppdragsbrevet, er liten overføringsnettkapasitet et argument for å prioritere området lavt for vindindustri.

2) NVE har mottatt et kunnskapsgrunnlag – men valgt å se bort fra det

Kunnskapshull:

NVE har mottatt innspill fra Riksantikvaren (RA) og Miljødirektoratet (MD). Men har valgt å se bort fra mye av innholdet. Blant annet de store områdene som RA og MD foreslo tatt ut av nasjonal ramme.

Da blir det feil å hevde at nasjonal ramme for vindkraft er et kunnskapsgrunnlag. NVE har riktig nok fått utarbeidet et kunnskapsgrunnlag med hjelp fra Miljøverndirektoratet og Riksantikvaren. Det er helt sant. Det de glemmer å si er at de har valgt å ikke ta hensyn til kunnskapen i fagetatene, MD og RA sine innspill - i NVE sitt dokument - nasjonal ramme for vindkraft. I stedet har de vektlagt «mest egnede område», «gode produksjonsforhold» altså "vindressursene".

Det er uheldig at NVE har funnet mest egnede område, stort produksjonspotensial for vindkraft – ved å se bort fra Miljødirektoratet og Riksantikvaren.

Derfor vil dette høringssvaret måtte gjenta og utdype MD og RA sine svært viktige argument: natur og kultur.

Felles natur- og kulturhistorie

Natur og kultur er tett sammenvevd. Det er naturlandskapet som er grunnlaget for hvor og hvordan kulturminner som fangstanlegg og kølmiler er bygd i terrenget. Natur og kultur gir både landskap minner, opplevelser og fortellinger. Dessuten gir det grunnlag for næringsutvikling.

Femundsmarka nasjonalpark, Gutulia nasjonalpark, Sølen landskapsvernområde og UNESCO's verdensarvsted Røros Bergstad og Circumferensen har en felles natur- og kulturhistorie. Landskapet har både verna og foreslått verna områder.

Kulturminnene som er registrert har stor tidsdybde, fra steinalder til nåtid. Dessuten er det stor tetthet eller mengde. Det er registrert et stort antall automatisk freda kulturminner (blant annet fangstanlegg fra før 1537). Sannsynlig vis vil vi finne like mange nye i framtida som er uregistrert nå. Reinsdyr og elg bruker dels samme trekk mønster nå som der fangstanlegg er bygd.

Naturmangfoldloven § 9, pålegger kartlegging av friluftsliv, verdsetting, landskapsanalyse.

Kartlegging av kulturminner er begynt, men mange kulturminner i området er enda ikke lagt inn i databasen Askeladden. Sammen med laserskanningsdata av landskapet (hoydedata.no) og annen datainnsamling vil framtida finne mange flere historiske spor.

Når kommunene skal vurdere å godkjenne snøskuterled, kreves det kartlegging av konsekvenser for friluftsliv. Men når staten/storsamfunnet ved NVE foreslår vindindustri i "urørt natur", kreves ingen konsekvensanalyse for friluftsliv. Dette er udemokratisk og uforholdmessig fordels-behandling for vindindustri. Og dessuten mangel på proporsjonalitets-prinsippet (Jfr Forvaltningsretten).

Storstilt vindindustri i synlige nærområder til verneområdene, vil redusere verneområdenes verdi i vesentlig grad og frata regionens verneområder sin betydning og særpreg.

Fig 2: Kart: Området Miljødirektoratet (MD) ønsket å ta ut av nasjonal ramme (blå strek) inkluderer hele området «Nordre Hedmark» (rød strek), som NVE har pekt ut for vindindustri. NVE har tydeligvis valgt å overse ønsket til MD.

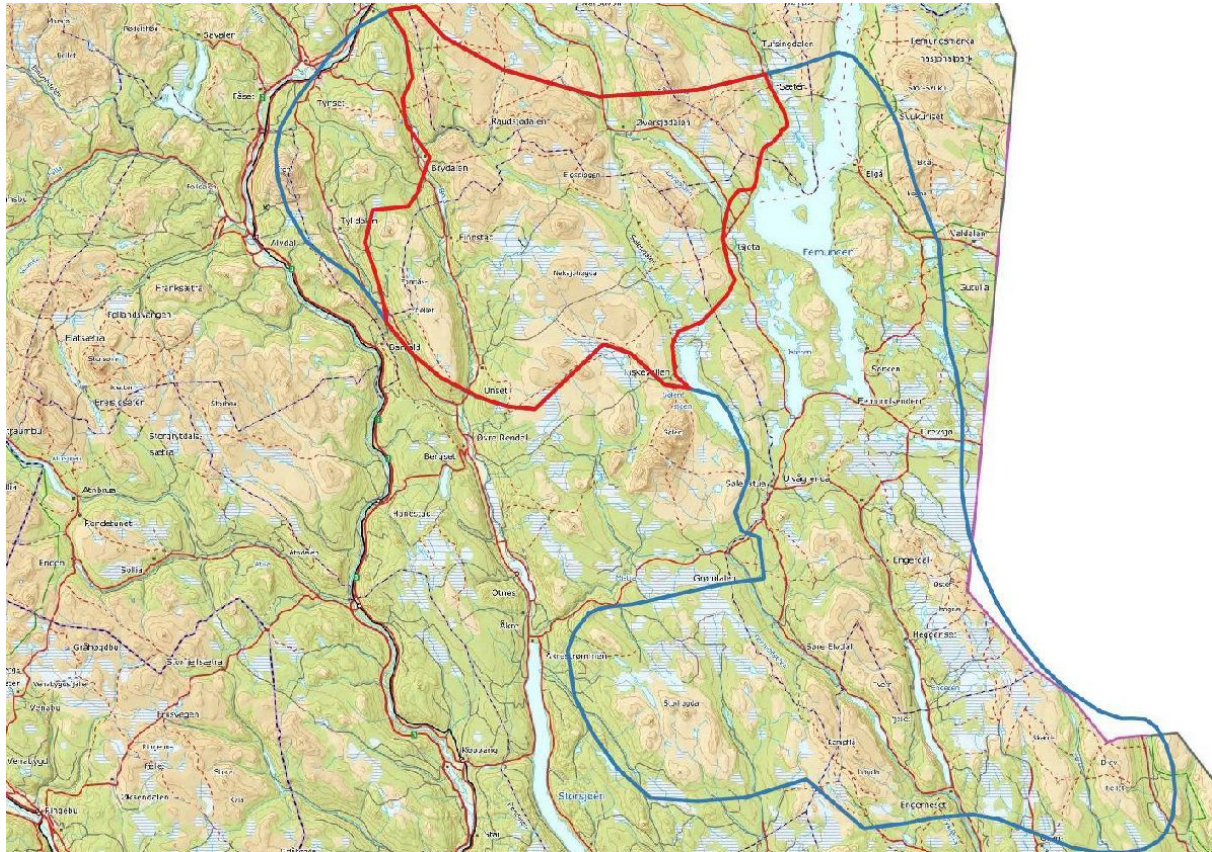

Fig 3: Kart: Området Riksantikvaren ønsket å ta ut (fiolett skravert) av nasjonal ramme (grønn strek), med bakgrunn i kulturhistoriske landskapsverdier. NVE har oversett ønsket til RA.

3) OED's avslag til vindindustri på Kvitvola i 2015 bør bety at området «nordre Hedmark» utelukkes fra rammeplanen.

Området «nordre Hedmark» har mange landskapsmessige likhetstrekk med Kvitvola, og derfor bør samme begrunnelse brukes til å avvise vindindustri i «nordre Hedmark».

OED, 29.6.2015: «Departementet finner likevel at fordelene ved utbygging av Kvitvola vindkraftverk ikke overstiger de skader og ulemper utbyggingen kan medføre. Det vises til de store ulempene for landskap og friluftsliv, negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø, og for reiselivsnæringen. Også for naturmangfoldet finner Departementet at Kvitvola vil ha negative ulemper, blant annet gjennom inngrep i jakt/hekkeområde for hubro og jaktfalk. ...

Etter en helhetsvurdering har departementet kommet til at de samlede skader og ulemper overskrider fordelene med etablering av Kvitvola vindkraftverk. Grunnlaget for å gi konsesjon etter energiloven § 3-1 er dermed ikke tilstede. ... Søknaden om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse avslås.»

4) «Spredt bosetting, tynt befolket og lavt konfliktnivå»

- er en undervurdering av identitet og stolthet.

Kunnskapshull:

NVE skriver indirekte at der det er hyttebyer, alpinanlegg og tung infrastruktur – vil det bli motstand mot vindindustri. Men der det er mye natur og lite folk – der blir det lite motstand. Argumentet om at det er “få folk” oppleves krenkende, og faller på sin egen urimelighet. Da overser NVE lokal fjell-identitet – helhetssammenhengen mellom bevissthet om fjell, natur, røtter, tilknytning, tilhørighet, historie, verdier, identitet og stolthet. Lokale folk har verdier, identitet, tilknytning og stolthet og røtter i sin region – som NVE må ta inn til betraktning. Uavhengig av hvor mange mennesker det er snakk om. Spredt bosetting, ja. Men fjellheimen - og de nevnte sammenhenger - har stor verdi, og er sterk identitetsmarkør, som gir opplevelse av tilhørighet.

I vel så sterk grad gjelder dette næringsaktørers omdømme, merkevare og brand. NVE provoserer med sitt forslag fram et høyt konfliktnivå mot lokal verdi, identitet, merkevare og brand. Og krenker samtidig FN's Bærekraftsmål 11: Bærekraftige lokalsamfunn og bygder. NVE feilvurderer hvordan naturnær bevissthet og identitet har vokst seg sterk i Norges mathovedstad, med Rørosmeieriet og Rørosmat som eksempler. Denne regionen rundt UNESCO's verdensarvsted Røros bergstad og Circumferensen har også bygd sin identitet i sammenheng med - Femundmarka og Gutulia nasjonalpark. Det handler om kombinasjonen av følgende kvalitets-verdier:

- matregion
- verdensarv og fangstkultur
- ren uberørt natur

Disse har Nord Østerdalen og Røros-traktene trinnvis bygd til en identitet, stolthet og merkevare siden 1980-tallet. Gjennom flere ti-år er det bygd opp kvalitets-fortrinn fra verdi til identitet, tilknytning, merkevare og brand. Destinasjon Røros og Visit Norway liker å vise fram dette som en helhet.

Dette kan ikke bare rives ned. Det ville være både kunnskapsløst og historieløst.

Nord Østerdalen og Røros-traktene er sammen med Finnmarksvidda, den kaldeste og mest marginale region å drive jordbruk i Norge i. Regionen har klart å snu mangler til å bli det fremste fortrinn. Arne Hjeltnes kaller Røros for «Norges lokalmathovedstad». Denne regionen har fokusert på verdier som:

- økologisk og naturlig ren,
- lokal sporbar opprinnelse av råstoff og ingredienser,
- lang verdensarv mathistorie å fortelle.

Råstoffene til Rørosmat og Rørosmeieriet kommer fra en region som ligger inni området for vindindustri. Vindindustri i dette området, vil nedsnakke omdømmet til Matregion Røros, og marginalisere grunnlagsverdiene .

De turister, hyttefolk, fjellvandrere, jegere, turgåere, sykkelturister, fiskere, naturfotografer, bærplukkere og bygdefolk som bruker urørt fjellnatur, velger det nettopp fordi det er fri for hyttebyer, alpinanlegg, tung infrastruktur, hotell, støy, reklame og kjøpepress.

Det er en logisk brist å straffe 5 kommuner som har vernet urørt natur bevisst gjennom flere generasjoner – ved å tvinge på dem vindindustri – som ødelegger den urørte naturen de har vernet. Da settes verdien på urørt natur – og respekten for lokal identitet og vernearbeid - til null i regnestykket. Et industri inngrep i urørt natur er varig inngrep, og varig ødelegging av det kommunene har vernet om og bygget opp. Bolyst og etableringslyst henger sammen med disse naturområdene, på grunn av mulighet for jakt, fiske, friluftsliv, høsting, guiding og opplevelsesturisme.

Det er svært uheldig for målene om bærekraftig utvikling, at NVE setter verdien av turisme med ressurskrevende tung infrastruktur, hoteller, veier, hyttebyer og alpinanlegg, høyere enn friluftsliv og turisme som setter lite miljøfotavtrykk.

5) Arealendring av store sammenhengende områder urørt natur, reduserer biologisk mangfold

Staten ved NVE, foreslår naturinngrep i urørt fjellnatur som kommunene aldri ville fått lov til om det gjaldt annen næringsutvikling eller hytteutbygging. Det er båndlegging og omdisponering av store arealer, og direkte ødeleggelse av komplekst sammensatt naturliv, for evig tid.

Genetisk mangfold:

1 million arter er utrydningstruet, først og fremst pga. endret arealbruk.

6. mai 2019 kom [FNs rapport om naturmangfold](#) og økosystemtjenester (IPBES), laget av 145 forskere fra 50 ulike land. Rapporten bygger på 15.000 vitenskapelige artikler. Den slår fast at omkring en million arter (av ca. 8 millioner arter) er utrydningstruet på planeten vår.

Utrydding av biologisk mangfold dreier seg mest om alle planter, dyr, mikroorganismer, store og små gjensidig avhengige økosystem – der rovdyr er bare noen få symbol-arter. Ulike arter insekter, våtmarksfugler, planteetende fugler, sopp, alger, bakterier – og naturtyper/vegetasjonstyper - er viktig. Det utpekte området er leveområde for alle de fire store norske rovdyr. De nordre delene av området er hekkeområde for kongeørn og fiskeørn. I de seneste årene også havørn, samt gode stammer av både lirype og fjellrype. Den utrydningstruede Vipa hekker i hele området. Området er også leveområde for villrein-stamme og tamrein-stamme.

Årsaker til utrydding av genetisk mangfold, er endret arealbruk på land og hav, overbeskatning av arter, klimaendring, forurensing, og biologisk invasjon fra unaturlige og fremmede arter. Leveområder for biologisk og genetisk mangfold av planter, dyr, sopp og mikroorganismer reduseres. Bit for bit oppstyking av intakte og upåvirkede naturlandskap, er en habitatfragmentering som hindrer bevegelers-korridorer, trekkruiter og spredningskorridorer for det genetiske mangfoldet. Det er stort behov for å bevare sammenhengende inngrepsfri natur og spredningskorridorer. Klimaendring gjør bevaring av store sammenhengende områder urørt naturtyper, og biologisk mangfold ekstra viktig som en buffer til å tåle mer endring. Mangfold av arter øker overlevingssevnen til alle ulike økosystem og arter. Inkludert mennesker.

Det er kun ca 12 prosent villmarkspreget natur igjen i Norge. Derfor haster det med å bremse utbygging av vindturbin-industrien i urørt natur. Vindturbiner på land er meget plasskrevende. Det bygges ca. 800 meter x 8 meter bred anleggsvei pr. vindturbin. Og foran hver turbin bygges det en oppstillingsplass på størrelse med en halv fotballbane. NVE har ikke laget en samlet oversikt over hvor stort samlet areal det skal åpnes for til vindindustri i urørt, inngrepsfri natur. Dette må jo være et tema i en Stortingsbehandling, som det er nødvendig å ha. Og som burde ligget til grunn for en nasjonal ramme.

Drenering av myr fører til frigjøring av CO₂, og reduserer bufferlagring av nedbør i vannets kretsloop. Fjellet er viktig for å redusere faren for flom nedover dalene. Det er fordel å ha lagre av vann i myrer på fjellet. Det forskes også på (NMBU) andre vegetasjonstypers evne til å lagre CO₂, noe som det vil være stor bruk for i klimautfordringene. Dette må sees i sammenheng!

Av disse grunner er et viktig premiss for NVEs rammeplan rokket ved. Vi må nå tenke annerledes om bruken av urørt natur i Norge. Vi er i ferd med å ødelegge verdifulle og uopprettelige naturområder i landet vårt. Fugler og insekter forstyrres, skremmes vekk og drepes. Trekkruiter for fugl forstyrres. Husdyr, reinsdyr, insekter og kortnebbgås. Insekter er avgjørende for pollinering av mange ville

planter og matplanter. Vindkraftindustriområdene representerer en stor fare for flere utrydningstruede, rødlista arter. Særlig hubro og rovfugler.

6) Naturen har en egen verdi – føre var-prinsippet

Å bytte ut urørt natur med industriområde synes å være en svært dårlig, og lite gjennomtenkt ide. Urørt natur og biologisk mangfold har en egen verdi. For mange er dette hellig. Menneskesamfunnet må ha respekt for at det er mye i naturen, og sammenhenger i naturen som er komplekse og vanskelig å forstå og få oversikt over.

Urørt natur og areal med sine mangfold av økosystem og biologisk fornybare ressurser, arter og sorter - har en egen verdi som aldri kan måles i kroner og øre og kilowatt. Og som aldri kan devalueres til å være noe som menneskets behov skal styre bruken av. Uberørt natur har en egen og selvstendig verdi, uten at menneskets øye ser på det. Det har en selvstendig nytteverdi, fordi mangfold styrker økosystemers overleving. Dette har krav på beskyttelse fra menneskers nødvendigvis svært kortsiktige siktelinje. Naturen klarer seg fint uten mennesker. Men vi klarer oss ikke uten naturen. Det er svært kortsiktig løsning å løse klima- og/eller energikrise med å ødelegge naturmangfold.

7) Identitet og næringsgrunnlag, er tett sammenvevd med bolyst og etableringslyst

Kunnskapshull:

«Landskapet er et vesentlig element i folks omgivelser, et uttrykk for mangfoldet i deres felles kultur- og naturarv, samt et fundament for deres identitet,»(Europeisk Landskapskonvensjon (Europarådet), Artikkel 5a. Ratifisert av Norge og i alt 38 land.)

Helheten av natur og kultur-historie er våre røtter, tilhørighet, identitet og stolthet.

Samtidig også næringsgrunnlag for lokal verdiskaping, naturbasert reiseliv og turisme, guiding og spredt hyttebygging. Å være utpekt til mulig industriområde, fordi det er stort produksjonspotensiale for vindindustri – vil sette på vent planer for lokal og regional utvikling av naturnær turisme. Usikkerhet til om det blir industriområde, vil sette en umiddelbar stopp for all stedsutvikling knyttet til naturnær kvalitetsturisme i området.

Stedsutvikling er basert på fjellbygdenes natur- og kulturhistorie, og bruken av dem i fellesskap.

Regionene er utpekt av Visit Norway som satsingsområde for bærekraftig turisme. Regionens felles varemerke som - «den siste villmark» - vil skades.

Når innbyggerne blir kjent med sin historie og forteller det til andre, skapes det merverdi. Det er et grunnlag for næringsutvikling.

8) Sorg over tap av urørt natur, biologisk mangfold og krenkelse av verdier og sin identitet

Sorg er en av 7 primære emosjoner som motiverer mennesker i dagliglivet. (Panksepp Jaak, 2012: The archeology of mind. Neuroevolutionary origins of human emotions.) Sorg er ikke noe du bare kan le av. At mennesker kan kjenne sorg over tapt natur er en kjensgjerning. Lokal identitet til noe man er glad i, kan ødelegges når landskapet ødelegges. Og opplevelse av krenkelse, tap og sorg blir resultatet. Klima og biologisk mangfold er problemer som stadig flere tar inn over seg. Det kan utløse sorg at menneske-samfunnet, som har hatt de aller beste muligheter i historien, har spilt sine kort så uklokt at landskapet og den vakre naturen blir bevisst ødelagt. Forbruker sitt livsgrunnlag. Blant annet med begrunnelse i å «redde klima». Sorg kjennes over urørt natur som ødelegges av industriell utbygging, slik at levesteds natur, habitater og biotoper for genetisk og biologisk mangfold reduseres og fragmenteres stadig hyppigere. En bit her, og en bit der, slik at oversikten over hva vi faktisk har

igjen tapes. Jo mer intakte økologiske prosesser et stykke natur har, jo dypere strenger kan natur berøre i mennesker. Økosorg, eller "den store sorgen", er et begrep i psykologien. På samme måter som vi kan sørge over tapet av andre mennesker, kan vi sørge over tapet av landskap og andre levende vesener. At mennesket er en del av landskapet rundt seg, er selve kjernen i økopsykologien. Det handler om opplevelse av tilhørighet og sammenheng - å være en del av noe større og utover seg selv. Det er vel ikke så rart, når vi vet at mennesket deler kanskje 40-50% av gener med grantrær? Vi deler de samme prosessene som har formet oss, de samme molekylene og det samme arvestoffet. Slektskapet er egentlig utrolig dypt. I tidligere tider levde mennesket i pakt med, og i samspill med natur på helt andre måter enn vi kan se i dag.

Menneskene både trenger og kan, velge mer positive løsninger enn slike som leder til sorg. Mennesket kan heller ut fra sin omsorgstenkning/evne bruke sin kreativitet og søke etter felles løsninger som er bra både for mennesker og natur. Felles løsninger for lokalbefolkning er noe annet enn løsninger for privat fortjeneste og eksport. Lokalbefolkning kan også oppleve sorg over privat profitt for noen få - og fjernstyring gjennom internasjonale avtaler, der andre lands behov trumfer over lokale behov.

Når noen fremmede frarøver deg og krenker dine viktigste og mest kjære verdier og naturopplevelser, er ofte sorg en første reaksjon. Deretter kommer sinne. Det er helt naturlig. Det er motsatt vei av hva som trengs i felles løft for de enorme utfordringer vi står overfor, nemlig bærekraftig utvikling for alle.

9) Kjemisk forurensing av spillolje, nedsnakker omdømmet til Rørosmat og Debio-produsenter

Det er vanskelig for oss å lage konkret konsekvensanalyse, risiko- og sårbarhetsanalyse når teknologi for turbinstørrelser, hydraulikksystem, smøreoljetanker, gearkasser, av-ising med varmluft, glycol, prosjektets eier-struktur osv endrer seg. Det skjer mye fra prosjektene presenteres, til sakene blir konsesjonsbehandlet, til detaljplan og miljø-, transport-, og anleggsplan (MTA-plan), og til turbinene faktisk blir bygget. Konsesjonsvedtaket er en vid konsesjonsramme. Det er først i MTA-plan at arealbruk, byggemåte, turbinhøyde, antall, plassering, konsekvenser for natur og miljø beskrives. Prosjektene selges ofte, slik at det er et annet selskap som bygger ut, enn selskapet som sto for konsesjonssøknaden. Dette strider i mot folk flests opplevelse av demokratiske prosesser. Beslutninger som berører svært intime verdier, tas langt over hodene på dem som vil bli berørt.

Allikevel kan vi argumentere ut fra føre-var-prinsippet:

- Det er nevnt et lavt anslag på 2500 liter olje per turbin. Det kan være smøre- og hydraulikkolje.
- Av-ising: Behovet for avising av vindturbiner er antakelig mye større i vår klimasone, enn ved kysten og i andre land. Glycol som brukes til avising av fly på Gardemoen, samles opp i rør i bakken. Ny teknologi for varmluft-avising kan fjerne behovet for glycol. Flott!
- Vindturbiner avgir store mengder mikroplast når de slites av vind. At mikro-, og ikke minst nanoplast forurensner er allment kjent. At omfanget av plastforurensning må ned, er det enighet om. Vi trenger ikke flere bidragsyttere da! Det er kjent at nanoplast har passert blod/hjerne barrieren. Dette er mildt sagt skummelt, når vi vet at mikro- og nanoplast binder seg til flere ulike miljøgifter. Noe som bla kommer tilsyne når dette måles i mennesker.

Rørosmat:

«Rett fra fjellet»! Høsting av rene utmarksressurser i fjellet uten forurensing, er et lokalt konkurransefortrinn for bedrifter i Rørosmat. Hvor sprer forurensing seg ved lynnedslag eller andre uhell? Spillolje-problematikk og eventuell av-ising forurensner molter, blåbær, tyttebær, einer og kvann, beite for husdyr og rein, fisk og drikkevann. Hvor blir det av forurensing ved kjemikalie-lekkasjer 200-300 meter over bakken, i høyfjell på 900-1200 moh med mye vind?

Debio-godkjent økologisk mat:

«Fri for ikke-tillatte stoffer.» Røros-traktene er Debio-godkjent fjellnatur. Her kan høstes økologisk godkjente bær og urter for salg. Å høste av utmarka er å ta vare på tradisjon og kultur. Høsting av bær og urter i urørt fjellnatur er samtidig friluftsliv, rekreasjon som er naturlig og velgjørende for mange. En forespørsel til Debio gir svaret: «Dersom det er fare for at stoffer spres i utmark hvor naturprodukter høstes, vil ikke produktene kunne høstes som økologiske. I tillegg til sanking av bær og urter, vil vel problemet også evt. gjelde beiting i utmark av Debio-godkjente dyr. Det er en sak for Miljøverndepartementet, Forurensingstilsynet e.l.» Med vindindustri vil positivt omdømme bli usant, eller redusert pga dispensasjonssøknader fra Debio-regelverket.

10) Utilbørlig visuell forurensing og skjemming av randsoner, influensområder eller buffersoner til verna natur- og kulturlandskap

Området «nordre Hedmark» er et geografisk sammenhengende stort område med mange likhetstrekk: Både fjella i Tynset, Tolga, Øversjødalen, Os, Sømådalen, Engerdal, Rendalen, Fonnåsfjellet – og utsikt fra Femundsmarka nasjonalpark, Gutulia nasjonalpark, Sjølen landskapsvernområde og UNESCO's verdensarvsted Røros Bergstad og Circumferensen.

Vi ønsker utsikt til fjellnatur og snaufjellet uten store industrianlegg. Visuell opplevelse og synsinntrykk påvirker generelt turopplevelse. Spesielt viktig er opplevelse av ubrutt horisont og helhetlige naturformasjoner og landskap. Noen liker å se landskapet med kikkert. Noen opplever visuell forurensing ved å gå ut og inn av lange skyggekast fra vindturbiner når de ønsker å vandre i fredfull urørt natur i snø eller lyng. Nærmiljøet og framtid for bygda er viktig. Industriutbygging reduserer verdien av visuell opplevelse av landskapets særegne formasjoner.

De nære ting:

Fig 4: Dette er et eksempel på kjøkken utsikt til Tolga Østfjell. I dag er horisonten uten industri. Vindturbiner vil forringe daglig utsikt, livskvalitet og opplevelse av landskap fra istid, stenalder og Røros koppperverk.

Fig 5: Utsikt fra Håmmålfjell i Os kommune, sørover gjennom Tolga Østfjell mellom Elgpiggen (v) og Raudsjøpiggen (h). Dette er et godt eksempel på hvordan dette foreslåtte industri inngrepet påvirker verdi opplevelser langt utenfor det fysiske arealet som skal bygges ned. Det handler om forringelse av utsikt fra hjem og hytter, og kjære dagligdagse turområder. Vindturbiner i dette området vil frarøve veldig mange mennesker denne naturopplevelsen. Og kan føre til redusert livskvalitet og bruk av området. Dette er bare en av veldig mange synsvinkler inn i dette området.

11) Visuell buffersone varierer og kan med blotte øyet være opptil 10 mil

Innsyn og siktelinjer varierer sjølsagt fra sted til sted, og fra utallige vinkler. Og også fra nabokommuner som ikke er direkte berørt av nasjonal ramme. Flere siktelinjer fra Alvdal kommune, kan også berøres. Og fra verna områder som Sølen landskapsvernområde – og Elgpiggen og Sålåkinna innenfor Røros Bergstad og Circumferensen – ser vi flate fjellandskap og vidder 10 mil unna i flere retninger. Fra Femundsmarka kan en i visse vinkler se langt inn i området «nordre Hedmark». Om vindturbinene blir 250 meter høye, med 100 meter rotorblad over der, så blir de jo

synlig fra lang avstand der fjellviddene er flate, åpne og vidstrakte. Dessuten bruker jegere og ornitologer ofte kikkert til å skue utover landskapet.

Vindturbiner vil visuelt kvele opplevelsesverdien av landskapet. Det er uheldig å bygge noe så industrielt, synlig og stygt nær opptil natur- og kulturminne. Helheten av det visuelle landskapsbildet er veldig viktig for opplevelsen av natur. De flate fjellområdene gjør at det ofte er utsikt i 10 mil omkrets. Vindturbiner er verre enn vasskraftsdemninger, nettopp fordi vindturbiner er så synlig. Det er nær sammenheng mellom opplevelse, utsikt, identitet - og potensiale for formidling og næringsutvikling. Ikke minst for turisme. Utbygging av vindindustri i dette området vil fysisk skade natur- og kulturminner. Dessuten vil opplevelsen av helheten av naturlandskap og kulturminner bli forstyrret. Utsikt til vindindustri vil ta oppmerksomhet vekk fra potensialet for forståelse og formidling av natur- og kulturhistorie.

12) Lyd-forurensing: Fred, ro, stillhet, enkelt friluftsliv, og naturnær småskala hyttebygging uten motordur og infralyd

Kunnskapshull:

Det mangler kartlegging av friluftsliv på nasjonalt nivå og enkelte kommuner har ikke gjort dette på kommunalt nivå. Men Engerdal og Rendalen kommuner har gjort det. Friluftsliv gjelder for lokalbefolkning, hyttefolk og fotturister.

Støy vil forurense nærmeste naboer og turgåere med masse ulyd, motordur og lavfrekvent infralyd. Det er i dag ikke klarlagt hvordan dette vil påvirke mennesker og dyr. Ved å la industri ødelegge både identitet og næringsgrunnlag – reduseres bolyst, etableringslyst og investeringslyst i lokale arbeidsplasser. Vindindustri vil drepe muligheten for småskala hyttebygging og naturbasert reiseliv. Friluftsliv og rekreasjon i urørt natur er viktig for folkehelse – støy er negativt for folkehelse. Turister kommer ikke til vårt område for å se vindindustri. Fottur og skitur utenfor stier og løyper er fantastisk. Det synes ulogisk at disse kommuner skal "straffes" med vindturbiner, fordi de har bevart urørt natur og utsatt hyttebygging.

13) Fysisk: Fri ferdsel og folkehelse uten iskasting og lynnedslag fra vindindustri

Friluftsliv og folkehelse henger sammen med natur, kulturminner - og fri ferdsel, opplevelser, utsikt og formidling. Friluftsliv er særdeles viktig for nordmenn, og vi mister verdifulle turområder som benyttes blant annet til rekreasjon, turgåing, skigåing og kjøring med hundespann.

Iskasting:

Vinterstid - som i våre områder kan vare opptil seks, syv måneder - kommer det livsfarlig iskast fra vindturbinene, som kan drepe dyr og mennesker. Derfor er det om vinteren såkalt sikkerhetssone rundt vindturbinene på grunn av fare for iskast. I NVEs rapport er sikkerhetssonen anslått til 200 meter, men det er opp til konsesjonshaver å vurdere sikkerheten. I Raskiftet er sikkerhetssonen rundt hver turbin satt til 450 meter fordi faren for iskast er stor, slik den også vil være i vårt område. I et område med vindturbiner er det dermed ikke anledning til å bevege seg fritt i vinterhalvåret. Og hvordan vil dette påvirke dyr?

Lyn:

Hvordan ser et realistisk lynavleder-system ut, for en vindturbin plassert 900-1200 moh, som rager 250 høyt, med rotorblad spiss kanskje 100 m over der igjen. 1550 moh oppi skyene? Hvor lang sikkerhetsavstand er forsvarlig for fri ferdsel fra turbin og jordkabel på 1200 moh?

Er grunnen til at det er lite vindturbiner i Alpene at lyn, iskasting og vindkast er for risikabelt? Eller er det kun at industri i nasjonalpark er forbudt? Dette er noen spørsmål som burde vært avklart i god tid før man tenker rammeplaner.

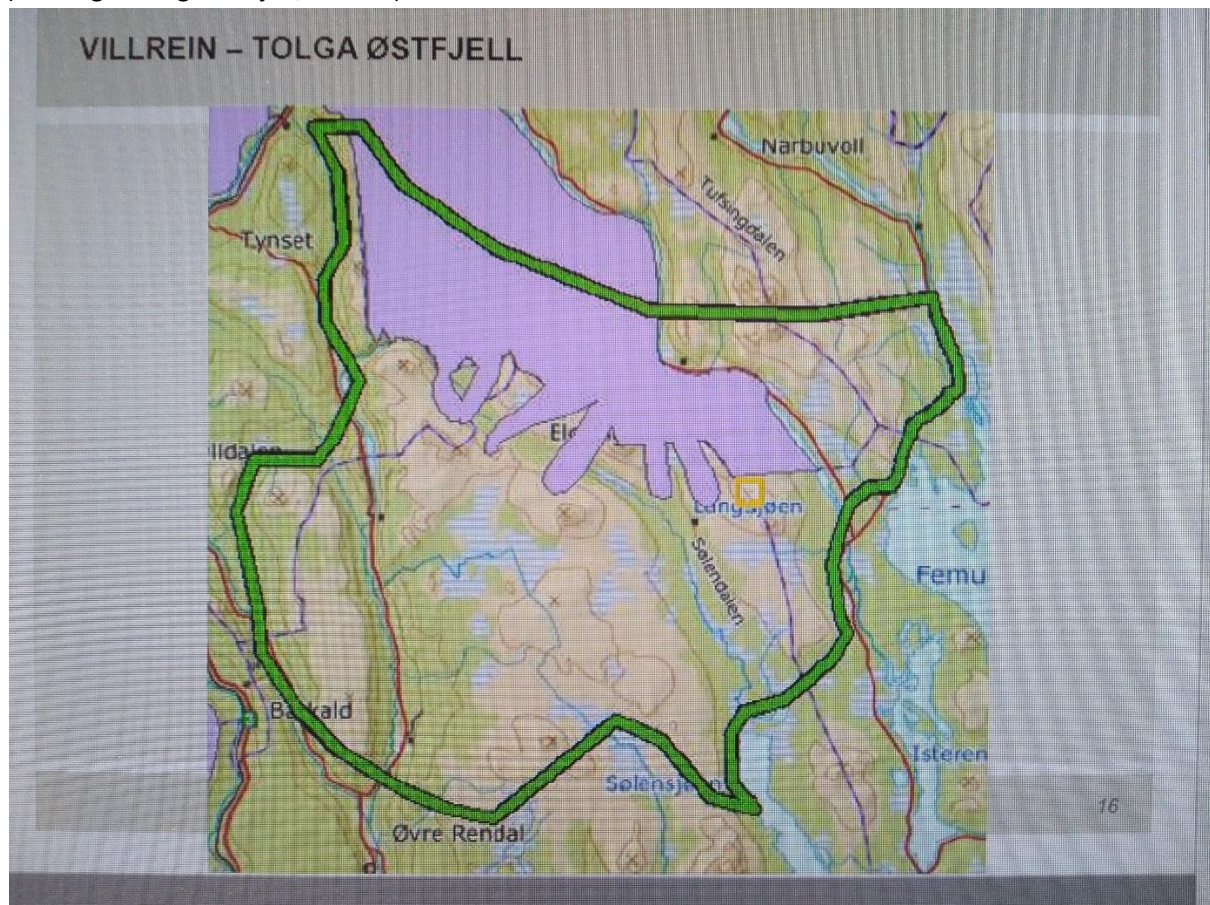
14) Bevaring av villrein og Rendalens tamrein, må ses i sammenheng i hele området

Området har vært oppholdsted for reinsdyr siden siste istid. Det betyr mye for folks historie og identitet. Både turbiner, motordur, infralyd, veier, overføringskraftledninger, og vedlikeholdsarbeid vil skremme vekk reinsdyr kanskje på 5 km avstand. Det blir umulig å få reinsdyr til å holde seg i området og trekke mellom vår-, sommer- og vinterbeite. Det betyr slutt på reinsdyr i dette fjellområdet. (Se NINA-rapport 1305, 2017: Vindkraft og reinsdyr. En kunnskapssyntese. Olav Strand et. al. <https://brage.nina.no/nina-xmloi/handle/11250/2446889?locale-attribute=en>)

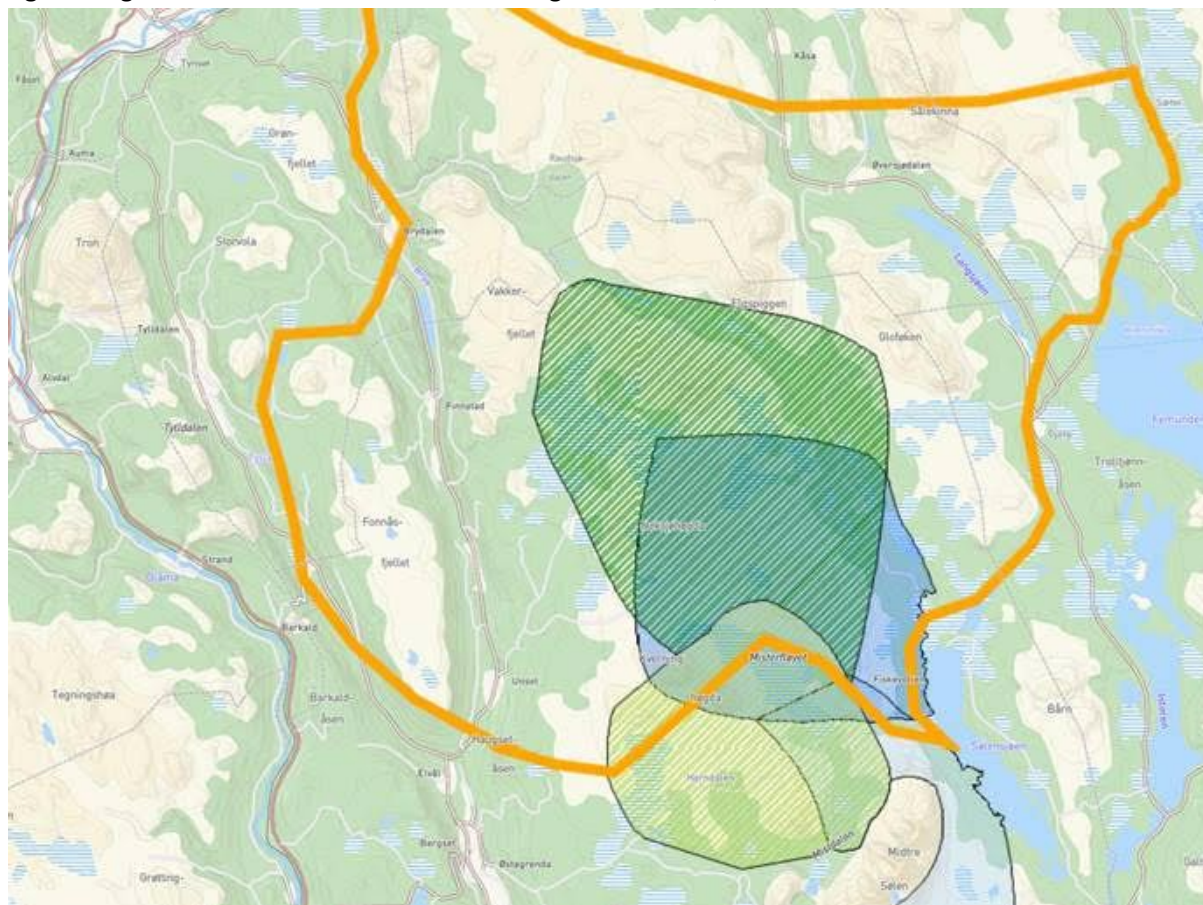
Jakt, friluftsliv, opplevelse, matauk og inntektsmulighet reduseres. Det gir økonomisk tap, og tap i opplevelse og attraksjon, samt flytt hit- og bolyst -tap. Høsting i form av reinsdyrjakt er lang historie i fjellet fra steinalder og inn i framtida, som med vindindustri kan bli brutt.

Kulturlandskapet med fangstanlegg for rein og elg er tett sammenvevd med naturlandskapet. Det er formasjoner av fjell, daler, vatn som styrte og styrer hvor storviltet trekker. Fangstanleggene er bygd så de logisk nok blokkerer trekkruiter der viltet unngår sjøer og fjell. Å stå på fjelltopper og se sammenhengen mellom landskapsformasjonene, vegetasjonsbete, trekkruiter, fangstanlegg og gunstige jaktposter ved ulike vindretninger – oppleves pedagogisk og letter forståelsen for historie og sammenheng mellom natur og mennesker.

(Kart Fig 6: Tolga Østfjell, Villrein)

Figur 7: Fig 7: Rendalsren: tamrein. Vårbeite i grønn skravur, vinterbeite i blå skravur.

Konklusjon:

Reinsdyr beiter i hele området «Nordre Hedmark» fra nord til sør – og beiter i storparten og midterste del av området langs øst-vest-aksen.

De svært viktige og sårbare kalvingsområdene vil bli svært hardt rammet og deres funksjon for ren vil opphøre. Miljødirektoratet ønsket ta ut området med villrein – pluss hele området «Nordre Hedmark», i tillegg et mye større område enn det - fra nasjonal ramme. Men NVE har valgt å se bort fra dette.

15) Prioritert utmarksbeite for husdyr – rovdyrutfordring – og vindindustri øker konfliktnivået

Kunnskapshull:

Utmarksbeite og fjellandbruk er framtidsretta bærekraftig matproduksjon. NVE har brukt nasjonale kartgrunnlag for å sammenligne og finne mest egnede områder. Men det finnes ingen nasjonale beitekart. Imidlertid finnes det lokale nye beitekart fra Tolga, Tynset, Engerdal og Rendalen, som viser beitepotensialet. Beiteressurser er undervurdert, det finnes nye og gode vegetasjonskart og beitekart for dette fjellområdet. Kommunene har brukt mange penger på å lage beitekartene og beitestrategier som del av et framtidsretta bærekraftig fjellandbruk.

Arealforvaltningen styres gjennom plan- og bygningsloven med kommunene som planmyndighet. Beiteområder kan være definert som Landbruks-, Natur-, og Friluftsområder (LNF-områder) etter plan og bygningsloven. LNF-områder vil vanligvis ikke være tillatt for hytter, boliger, industri og veier. Men Energiloven krever mindre miljøhensyn. Det kan virke som om NVE overser miljøhensyn i

LNF-områder. Beiteområder i utmark uten industri inngrep er viktig for å produsere mer mat på lokale, fornybare og biologisk mangfoldige beiteressurser.

Ved klimaendring og ekstrem tørke er det et stort fortrinn å ha gode arealer for økologisk godkjente beite uten vindindustri og motorveistandard. Dessuten er det fare for vindbåren forurensing fra smøre- og hydraulikkolje og eventuell avising med glycol. Og vindbåren motorstøy og infralyd.

Det er allerede et høyt konfliktnivå mellom beitedyr, beiterett – og rovdyr. Å presse vindindustri inn i dette området vil øke konfliktnivået vesentlig. Dette er eksempel på ulike nasjonale planer som står i motsetning til hverandre. Resultatet blir reduserte rettigheter til lokalbefolkning. Som i neste omgang vil utarme, og true lokalsamfunn til nedleggelse. Et Norge som blir enda mer sentralisert.

16) Senskader: Dobbelt industriutbygging: først vindindustri – og deretter monsternett til overføringsnettet

Det er for lite nettkapasitet i dagens overføringsnettet til å tilknytte ny kraftproduksjon for overføring ut av regionen. Dette hevder NVE. For at det skal lønne seg å oppgradere nettooverføringskapasiteten, må det til massiv utbygging av enda mer natur, med lite fleksibilitet i valg av areal. Resultatet blir to store utbygginger: først vindindustri, og deretter oppgradering av overføringsnett. Det er underkommunisert hva som er konsekvenser ved opprusting av overføringsnettet ut av regionen. Det blir en ny utbyggingssøknad som ingen har sett ennå. Det blir veldig vanskelig å si nei til dette fordi vindturbinene jo er der, og strømmen skal jo ut. Til overføringsnettet, sentralnettet og eksport kablene.

17) Senskader: Gjenvinning etter 10-15 år – når driftsselskapene går konkurs

Om 15 år kan eksisterende vindindustri være gammeldags, og trenger reparering, eller avvikles.

Dagens betingelser kan være at det blir satt av bare 10 prosent av kostnadene til gjenvinning.

Erfaring viser at det er store sjanser for at driftsselskaper går konkurs underveis, og mangler penger til opprydding, gjenvinning, resirkulering og «tilbakestilling». Det er kommunene som i praksis blir sittende igjen med ansvaret for opprydding og «tilbakestilling».

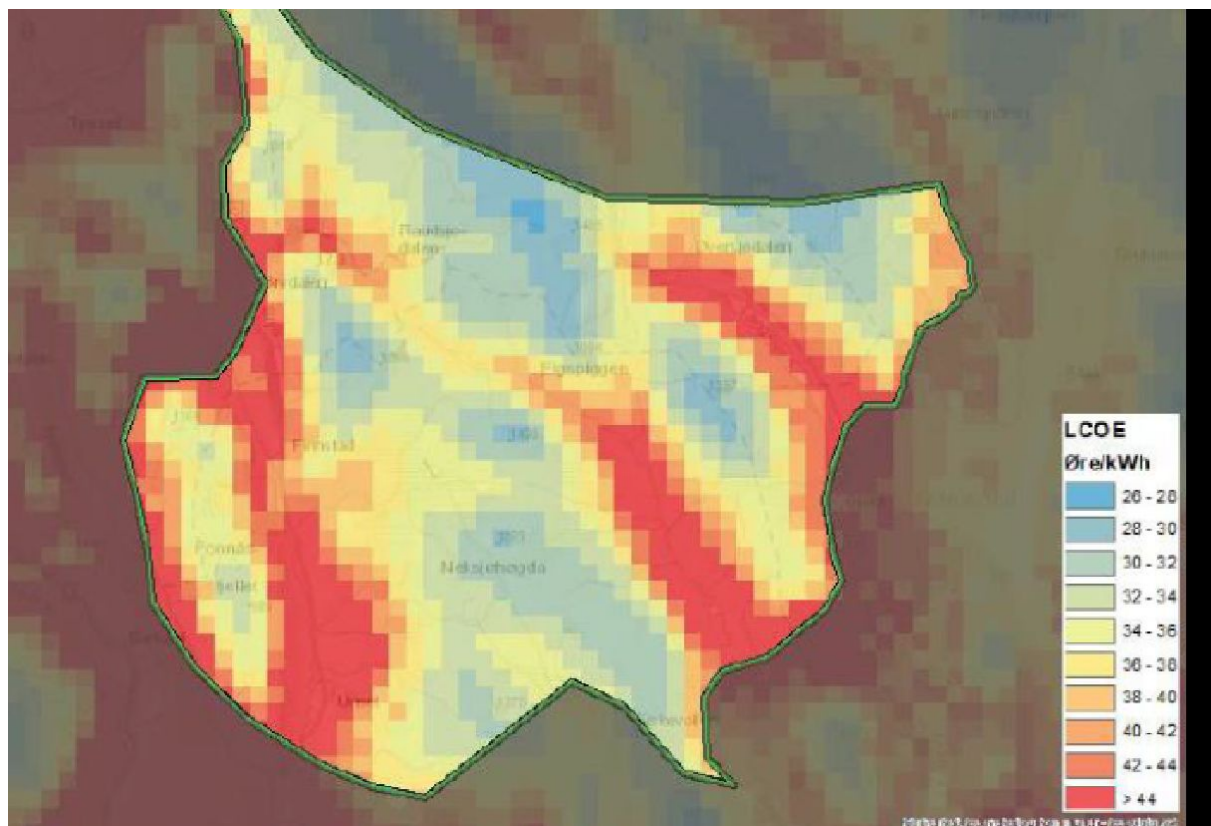
Det internasjonale naturpanelet (IPBES) viser at vindindustri i villmark vil føre til tap av naturverdier som ikke kan «tilbakestilles» i biologisk og økosystemisk forstand. Begrepet «tilbakestilles» brukt om uberørt natur er et kunnskapsløst, ubiologisk og mekanisk begrep, som betyr at landskapsform skal se mest mulig lik ut som den en gang var. Og forurensing fjernes og resirkuleres. Hva med komposittmaterialene i vindturbinene, som i dag lar seg vanskelig gjenvinne? Det biologiske mangfoldet i økosystemet er derimot gått tapt for alltid, og ikke mulig å erstatte eller «tilbakestille». Myr som er drenert og masseutskiftet er gått tapt i biologisk forstand. Rasert for evig tid.

18) NVE's kart viser gjennomsnittlig vindstyrke – i stedet for egnethet for vindindustri

Kunnskapshull:

Når det blåser mer enn omkring 14 meter/sekund eller er ujamne vindkast – må vindturbinene stanses. At «det blåser mye» er et uegnet kriterie for å si om et område er egnet for vindkraft. EU's kart over egnethet for vindkraft, viser at Nordre Hedmark har lav egnethet. Betyr det at NVE overvurderer egnethet for vindkraft?

Fig 8: NVE's kart viser at blå områder har lavest kostnader i øre per kWh:

Ladnings-timer: Geografisk fordeling av antall timer vindturbiner kan lade per år:

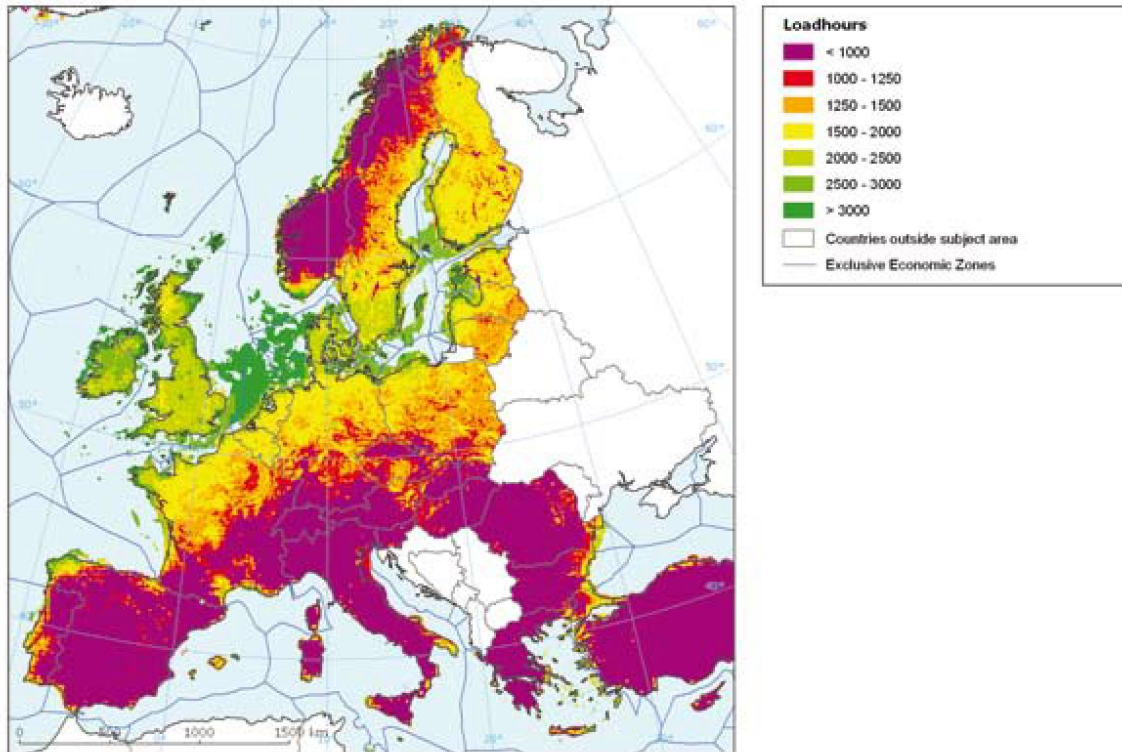
Fiolett lader under 1000 timer per år. Grønt lader mer enn 3000 timer per år.

(Det er vanskelige tekniske definisjoner av begrep som ladningstid, brukstid, fulltid, men mener at vi har forstått ladnings-timer rett.)

NVE hevder at området Nordre Hedmark har veldig gode produksjonsforhold for vindkraft.

Hvordan kan NVE hevde det?

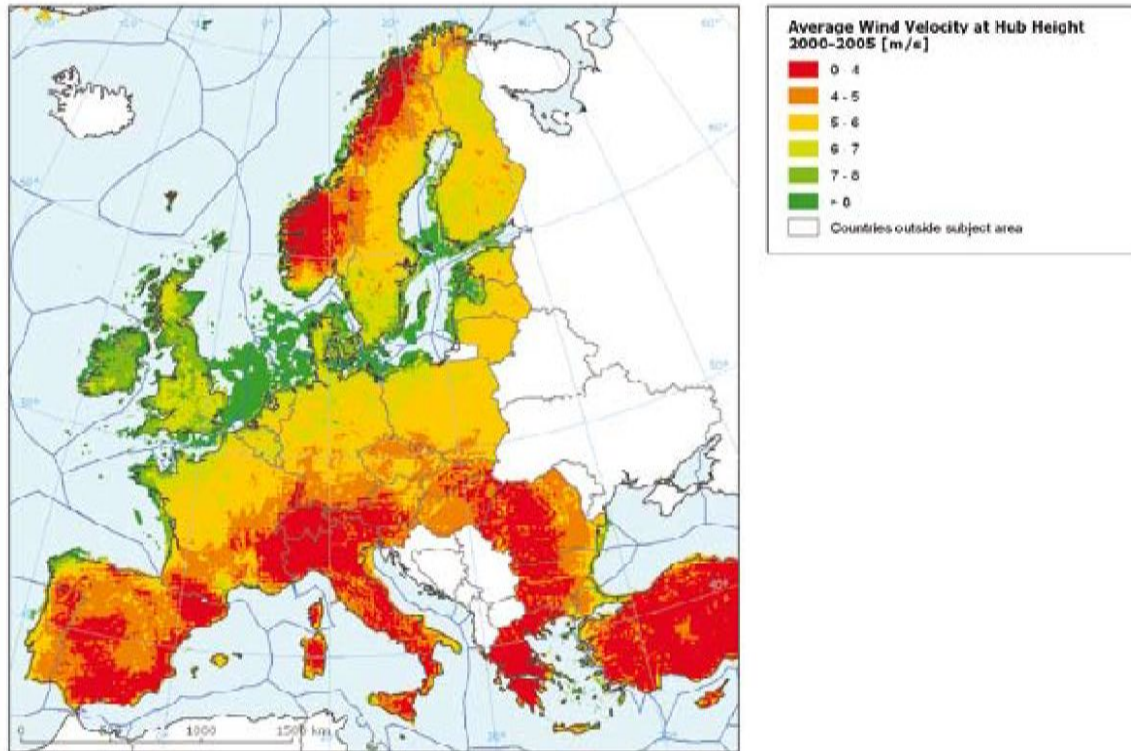
EU's kart viser derimot at området Nordre Hedmark er blant de områdene både i Europa og i Norge som har lavest ladnings-timer for vindturbiner per år!

Map 3.2. Distribution of full load hours in Europe
(80 m hub hight onshore, 120 m hub height offshore)
European Environment Agency: EEA Technical report No 6/2009:
Europe's onshore and offshore wind energy potential.

Gjennomsnittlig vindhastighet (m/s):

Rødt har lavest vindhastighet. Grønt har størst vindhastighet.

Map 2.2. ECMFW wind field data after correction for orography and local roughness (80 m onshore, 120 m offshore)

European Environment Agency: EEA Technical report No 6/2009:

Europe's onshore and offshore wind energy potential.

Andre mangler:

NVE mangler livssyklus for CO₂-fotavtrykk-regnskap for bygging, drift og gjenvinning av masseutskifting og vindturbiner. Hvor miljøvennlig er det egentlig?

B) ENERGIBEHOV, ÅRSAKER OG LØSNINGER

19) Norge trenger en bærekraftig energipolitikk

- 1: En hovedoppgave for bærekraftig energipolitikk er å redusere energiforbruket:
- 2: ENOVA, enøk og energisparing i bygg.
- 3: Spareprogrammer: Topris er et effektivt styringsverktøy: Hver husstand får en basisstrøm til produksjonskostnad – og betaler klima overpris ut over det til hytter, bolig 2 osv. Det unngår å ramme de med lite penger.
- 4: En stor holdningskampanje for å redusere energiforbruk og CO₂-utslipp i industri, produksjon og privat. På grunn av belastning på klima og miljø må totalforbruket av energi reduseres.
- 5: Oppgradering av eksisterende vannkraft og ledningsnett.
- 6: Utjevning av dagens ulikheter i beskatning til fordel for vindkraft i forhold til vannkraft.
- 7: Mer lokal økonomi gjør det lettere å se reelle behov og konsekvenser av tiltak.

8: Alternative grønne energiformer: feks solpanel på tak og vegger sparer store arealer urørt natur, bølgekraft, geotermisk jordvarme, hydrogen som energibærer for tog.

20) Oppgradering av eksisterende vannkraft og energisparing i bygg, vil gi mye energi

Norge har ingen behov for mer energi, men hvis fremtidig behov: Oppgradering av eksisterende vannkraft vil gi mye energi - med minimale naturinngrep. 20% økt energiproduksjon fra dagens 140 TW vannkraft er 28 TW økning. 30% økning betyr 42 TW mer.

ENOVA, enøk og energisparing i bygg kan kanskje spare 30 % av dagens energiforbruk.

21) Norge har nok energi – behovet er i utlandet

Statnett og Statkraft fremholder at Norge for seg har nok energi. Forbruket i Nord Østerdalen er 300 GWh, og regionen eksporterer energi allerede. Energipolitikken er splittet opp og fremmedgjort for folk flest. EU's energimarked, EU's 3. og 4. energipakke, ACER, RME, ESA-domstol, nordisk kraftmarked (NorPool), eksportkabler, internasjonale avtaler og regelverk står i veien for en norsk energipolitikk. Norges tysklans-strategi lover raust å forsyne Tyskland med ren grønn fornybar energi. Energiloven fra 1991, satte demokrati og Storting til side ift kontroll over kraftproduksjon. Til da hadde kraftproduksjonen vært et nasjonalt anliggende, og nasjonal samfunnsoppgave. Etter 1991, ble kraftproduksjon overlatt til de frie markedskreftene. Stortinget har heller ikke definert hva som er målet for vindutbyggingen.

Nå kommer energipakke 4. Tas den inn i norsk lov forplikter Norge seg etter elektrisitetsdirektivet art. 3, å ikke legge hindringer i veien for investeringer i variabel og fleksibel energiproduksjon eller nye utenlandskabler. I artikkel 8 lager EU detaljerte regler for konsesjonsbehandling av nye vind- eller vannkraftverk. Her må Norge bidra til EUs mål om 32 % fornybar energi innen 2030 – uavhengig av at Norge allerede har nær 100 % fornybar energi fra vannkraft.

Utenlandskablene skal sikre at strømpris/nettleie blir så høy at vindkraft lønner seg. EU's energipakker har også et nettverk av regler som skal sikre at Norge følger EU's nettutviklingsplan for kabelforbindelser. Hvis Statnett endrer planer om nettutbygging, kan EU gripe inn og tvinge Statnett. Det skjer ved at EU får rett til å opprette et eget kontor i Norge som skal passe på at Statnett bygger ut nettkapasiteten etter budsjetter som EU har godkjent.

Oktober 2019 kommer konsesjonsbehandlinga av NorthConnect til Skottland. Den kabelen vil alene drenere bort alt overskudd av kraft i Norge, og knytte Norge til en strømpris langt over gjennomsnittet i Norge. Bygges NorthConnect legges det økonomiske grunnlaget for videre vindkraftutbygging i Norge. Det er en driver bak eksport og vindindustri. Når de kostbare kablene er bygd – vil de suge Norge til å produsere mer kraft som landet ikke har behov for. Uten flere utenlandskabler vil videre vindkraftutbygging være ulønnsom når subsidiene faller bort i 2021. Norge har nok energi – behovet er i utlandet.

Å ødelegge store sammenhengende områder norsk urørt natur for eksport under dekke av klimatiltak er en lite bærekraftig strategi. En svært dårlig ide. Hos vanlige folk skaper oppsplitting av en helhetlig energipolitikk mistillit.

22) Norsk vindindustri som «Europas grønne batteri», er en markedsføringsbløff

«Det grønne skiftet» er nødvendig og viktig. Men noen prosjekter kan være falskt grønne. Isteden milliardprofitt forkledd i grønn frakk. Menneskene som bestemmer må bli flinkere til å forstå forskjellen på skitt og kanel. Bærekraftig utvikling trenger kvalitet, og å unngå lurei. Grønne sertifikater bidrar ikke automatisk til å redusere CO2-utslipp i land som importerer energien. Norsk

vindindustri som «Europas grønne batteri», er en markedsføringsbløff som forvirrer folk om hva et skifte til fornybart samfunn dreier seg om.

Utenlandsk industri får kjøpe opprinnelsesgaranti, bedre omdømme og ren samvittighet – mens norske forbrukere eksporterer stabil vannkraft - og bruker egen ustabil vindkraft når det er overskudd, og importerer stabil kull- og atomkraft.

Å redusere CO2-kvotene er dessverre ikke koplet til grønne sertifikater. Dermed er det ingen automatisk sammenheng mellom at vindindustri reduserer kull, olje, gass i Tyskland og dermed totalt CO2-utslipp.

23) Stortinget må ta ansvar for å lage en ny helhetlig, nasjonal, og bærekraftig klima-, miljø-, og energipolitikk.

Inklusive ny energilov og energibeskatning

Norge mangler, og trenger, en bærekraftig energipolitikk. Energiloven 1991 resulterte i at Stortinget demonterte energipolitikken og satte demokrati på sidelinjen og overlot styring til markedet. I stedet for pulverisering, usynliggjøring og fremmedgjøring av behov, mål og middel - trengs det bevisst demokratisk styring fra folkevalgte av energipolitikken for å oppnå uttalte mål.

En politikk må starte med et behov. Dessuten må politikken definere hva som er bærekraftig produksjon og forbruk i Norge. Norge trenger ikke naturødeleggende vindindustri! Norge trenger energisparing, oppgradering av vannkraftanlegg, og holdningskampanje for redusert energibruk.

Vi er enige med OED når de ønsker å legge om fra fossil til fornybar energi. Men hvem sin energi – til å dekke hvilket behov? Er det et økologisk, sosialt, og økonomisk bærekraftig behov? Det må foretas behovsprøving før rasering av inngrepsfri natur.

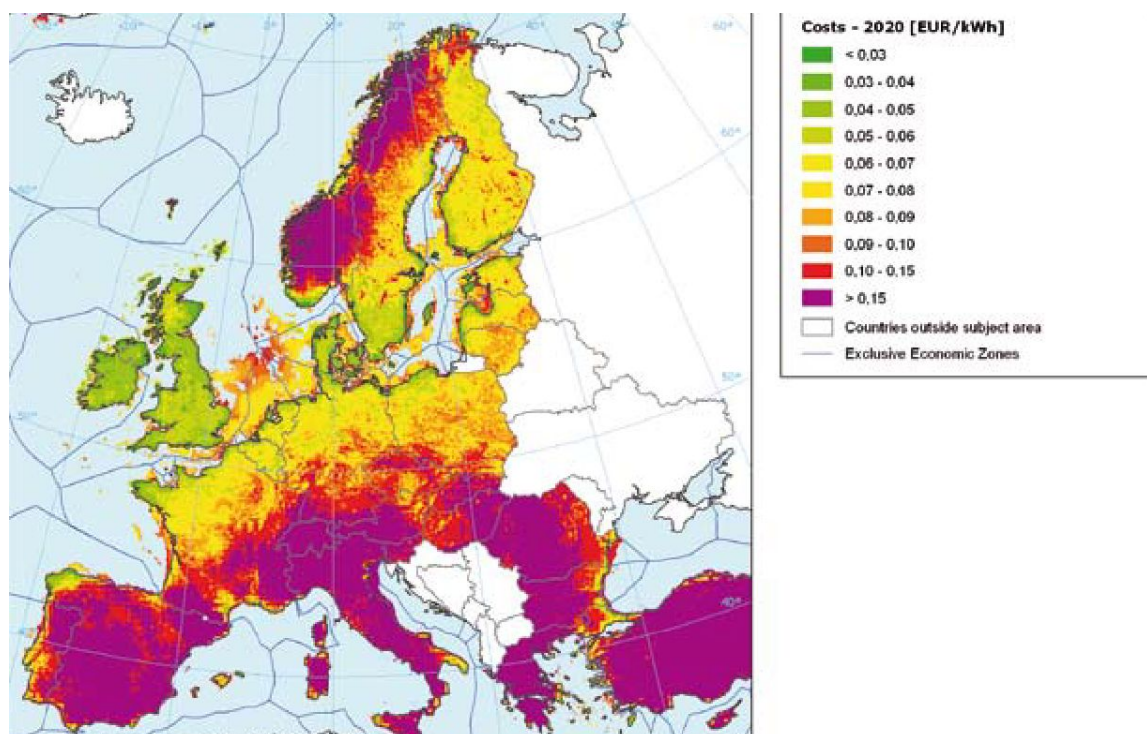
24) Det er forskjellsbehandlende subsidier som gjør vindindustri i urørt natur lønnsomt akkurat nå

Å subsidiere industrialisering av urørt naturmangfold er et feilgrep. Subsidiert med el-sertifikat gjelder for nye anlegg som kommer i gang før 31.12.2020. Foreløpig.

Gjennom grønne energisertifikater har norske strømforbrukere forpliktet seg til å subsidiere fornybar energi med 31 milliarder kroner i løpet av noen ti-år. Utbyggerne er fritatt 40 prosent naturskatt som vannkraft betaler, får betalt subsidier, avskrivning på 5 år, mens vannkraft må avskrive over 67 år, kan få garanti fra GIEK, det statlige eksportgaranti-instituttet - og grønne sertifikater for å ødelegge norsk natur. Med GIEK kan de inngå langsiktige, og ofte rimelige kontrakter med store kunder i utlandet, slik at de kan vise til sikkert salg. Da kan de få rimelige lån i bankene. Regningen betales av strømkundene i form av høyere kraftpriser og nettleie. Urørt natur, og livsgrunnlag for framtidige generasjoner er verdsatt til gratis i dette regnestykket. Det trengs en reform av energibeskatning, så vindkraft betaler tilsvarende naturskatt som vasskraft. Siden oppgradering av eksisterende vasskraft ødelegger mindre urørt natur enn vindkraft, bør vannkraft gjøres mer lønnsomt for investorer enn vindkraft. I dag er det vindkraft som lønner seg.

Etableringskostnader for vindenergi i Europa 2020 viser at Norge er blant de mest kostbare steder å etablere vindindustri i Europa. Oversikten er lagd i 2009.

I 2019 er det subsidier som gjør det er lønnsomt å etablere vindindustri i Norge.

Map 6.3. Generation costs for wind energy in Europe 2020.
European Environment Agency: EEA Technical report No 6/2009:
Europe's onshore and offshore wind energy potential.

25) Bedriftsøkonomisk lønnsomt – samfunnsøkonomisk ulønnsomt

Subsidiene gjør at det er blitt bedriftsøkonomisk lønnsomt. Forventninger om en skyhøy overpris på strømmen til norske strømkunder (når de nye eksportkablene er i drift), gjør det også bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Samfunnsøkonomisk er i dag samfunnskostnadene for natur, næringstap, miljø, identitetstap og kulturhistorie satt til null. Dette er store negative konsekvenser som er unnlatt å tatt med, som er eksternt/utenfor regnestykket.

Utbygger bør betale for disse negative samfunns- og natur-kostnadene, og beskattes med naturskatt. Da vil de samfunnsøkonomiske kostnadene bli synlige, og den bedriftsøkonomiske lønnsomhet betydelig mindre.

Det bør innføres like gunstige subsidier, finansieringsordninger og avskrivningsregler til all fornybar energi, spesielt oppgradering av eksisterende vannkraft - og til solcelle, bølgekraft – som til vindkraft.

26) Pga eksisterende og planlagte eksportkabler, kan norske forbrukere risikere å måtte importere Europas høyeste strømpris og nettleie

Storbritannia har i dag 30 øre høyere strømpris per kW enn i Norge. Eksportkabler betyr å importere europeisk strømpris til norske forbrukere. Vannkrafta vil ikke lenger være noe alternativ for norske husstander. Den skal selges der prisen er høyest, og er derfor dømt til å «flyte fritt» til EU i samsvar med EØS-avtalen. Nettleien vil bli høyere: For hvem skal betale utbygging av overføringsnett, sentralnett og eksportkabler som koster mange milliarder? Tyskland, Sveits, Danmark, England skal ha billig strøm – mens norske forbrukere skal betale utbygging av kablene gjennom økt nettleie.

27) Ødelegge urørt natur for å redde klima, er en ubalansert tolkning av FN's 17 bærekraftsmål

Hvordan balansere klima og natur? Jeg ønsker fornybar energi – OG urørt natur. Men vindindustri ødelegger natur i det foreslåtte området Nordre Hedmark. Her er 58 % av arealet «Inngrepsfrie naturområder i Norge» (INON) som vil gå tapt. Her har også kommunene og grunneierne gjennom mange generasjoner, vernet om området for å beholde det så urørt som mulig av mange årsaker – jakt, fiske, opplevelser, villrein, rendalsren, bolyst, næring, turisme etc.

FN's 17 bærekraftsmål er underskrevet av 193 land. 17 bærekraftsmål for økologisk, økonomisk og sosial bærekraft for hele verden. Biologisk mangfold er ett, klima et annet. Bærekraftsmålene er både - å legge om til fornybar energi (mål 13 og 7) - og å verne om biologisk mangfold og naturarealer (mål 15) – og dette må gjøres med gode institusjoner (mål 16).

Noe av poenget med bærekraftsmålene er å se helhet, sammenheng, finne gode balanser og kombinasjoner. FN's bærekraftsmål må løses ved hjelp av tillit og samarbeid, og uten å sette målene opp mot hverandre. Poenget er ikke å gjøre tiltak som skader de andre bærekraftsmålene. Vi må ha to tanker i hodet på en gang: natur og klima – og unngå å sette dem opp mot hverandre. Å ødelegge naturen er en usedvanlig dårlig måte å redde klimaet på. Veldig dårlig ide. Paradoksalt nok forsøker vi å løse et problem ved å lage et enda større problem.

Tap av biologisk mangfold og endret arealbruk er større trussel enn klimaendring
Fra Stockholm Resilience Center og Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) har Johan Rockström, Jørgen Randers og Per Espen Stoknes lagd en rapport om planetens tålegrenser.

https://www.bi.edu/globalassets/forskning/centre-for-green-growth/conferences/report_achieving-the-sustainable-development-goals_low_5.pdf

Den rangerer miljøtruslene: Høy risiko: Nitrogen- og fosfor-kretsløpene, og tap av genetisk mangfold. Økende risiko: Endret arealbruk, og på 5. plass kommer klimaendring.

Gode institusjoner og tillit

Vi forstår det slik at for å nå bærekraftsmålene, er det kjempeviktig å skape gode institusjoner (mål 16). Det betyr demokratiske prosesser med inkludering og dialog, som skaper trygghet og tillit til felles tiltak for å nå bærekraftsmålene

C)HVA BØR GJØRES?

28) Tverrpolitisk enighet i alle 5 kommunene rundt området «Nordre Hedmark»

Alle de 5 kommunene vil uttale seg mot vindindustri i området «Nordre Hedmark», og be om at hele området trekkes ut av nasjonal ramme for vindkraft.

29) Lokalsamfunn bør ha vetorett i vindkraftsaker.

En rimelig tolking av Europeisk Landskapskonvensjon Europarådet: Europeisk Landskapskonvensjon (Kommunal og moderniseringsdepartementet)
Ratifisert av 38 land, inkludert Norge:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/internasjonalt-plansamarbeid/landskapskonvensjonen/id410080/?fbclid=IwAR3-b3nCnrXTP0FXZOzsOxD7WvWd3LAzI8zGyFBa84k5Q5JPSpieCndn95c>

(<https://www.coe.int/en/web/landscape>)

Artikkel 5 – Generelle tiltak

Hver part forplikter seg til:

- a. å erkjenne i egen lovgivning at landskapet er et vesentlig element i folks omgivelser, et uttrykk for mangfoldet i deres felles kultur- og naturarv samt et fundament for deres identitet,
- b. å fastlegge og iverksette en landskapspolitikk som tar sikte på vern, forvaltning og planlegging av landskap ved å innføre særlige tiltak omhandlet i artikkel 6,
- c. å etablere prosedyrer som gir mulighet for medvirkning fra publikum, lokale og regionale myndigheter og andre med interesse for utforming og gjennomføring av landskapspolitikk omhandlet under bokstav b ovenfor,
- d. å integrere landskap i sin distrikts- og byplanleggingspolitikk og i sin politikk innen kultur, miljøvern, landbruk, økonomi og på det sosiale område, samt på andre områder som kan ha direkte eller indirekte innvirkning på landskap.

Artikkel 6 – Særlige tiltak

A. Bevisstgjøring

Hver part forplikter seg til å øke bevisstheten i det sivile samfunn, private organisasjoner og hos offentlige myndigheter om landskapets verdi, dens rolle og forandringer i landskapet.

B. Opplæring og utdanning

Hver part forplikter seg til å fremme:

- a. opplæring av spesialister i faglig vurdering og fysisk forvaltning av landskap,
- b. tverrfaglige opplæringsprogrammer i landskapspolitikk, vern, forvaltning og planlegging for fagpersoner i den private og offentlige sektor samt for berørte organisasjoner,
- c. undervisningsopplegg i skoler og universiteter som innen de aktuelle fagområder tar opp landskapets verdi, og spørsmål som reises i forbindelse med vern, forvaltning og planlegging.

C. Kartlegging og vurdering

1. Hver part forplikter seg til, med aktiv medvirkning fra interesserte parter, som fastsatt i artikkel 5 c, og med henblikk på å bedre kunnskapene om sine landskap,

- a. i å kartlegge sine egne landskap over hele sitt territorium,
ii å analysere landskapenes karakter og hvilke krefter og trusler som fører til at de endrer seg,
iii å merke seg endringene,
- b. å foreta en vurdering av landskap som er blitt kartlagt på denne måten, der det tas hensyn til den særlige verdi interesserte parter og den berørte befolkningen tillegger dem.

D) OPPSUMMERING:

- * Ta hele utpekt område nr. 56 “Nordre Hedmark” ut av nasjonal ramme for vindkraft!
- * Ingen vindindustri i “våre fjell”, uavhengig av om det blir nasjonal ramme eller ikke!
- * Nasjonal ramme for vindkraft må legges fram for Stortinget
- * Stortinget må lage en ny helhetlig, nasjonal og bærekraftig energipolitikk, inklusive ny energilov og energi beskatning.

